

Fyrmastbarken Abraham Rydberg (1929-1942)

SKEPPSORDER
FÖR
BESÄTTNINGEN
RYDBERGSGASTARNA
Ship's orders for the Rydberg Crew

Årg. 83

Nr 1

Redaktion

Lars Bergman

Ansvarig utgivare

Sten Gattberg

Februari

2015

KAPTEN HAR ORDET

Gastar!

Sydkustens Backlag ombaserar till Helsingborg. Backlagsförman hade kallat samman till ett möte för att utröna Backlagets framtid. Vid samma möte togs också frågan upp om de inventarier som förvarats i Malmö Sjömanskyrka. Backlagets Kaplan/Sjömanspräst Jan Bergendorf går i pension och lämnar kyrkan varför fråga om annan plats var aktuell.

Föremålen inventerades och närvarande Gastar beslutade att Sture Nachtweij, som erbjudit plats i sin bostad, tillfälligt tar ansvaret i avvaktan på plats i lämpligt sjöfartsmuseum.

Vidare beslutade de närvarande Gastarna att Sydkustens Backlag skall lätta ankar och segla vidare med nuvarande bemanning. Detta kunde beslutas sedan Backlagsförmannens förslag att kommande Backlagsträffar förläggas till Helsingborg antagits.

Vestkustens liksom Ostkustens Backlag har haft sina träffar och det finns all anledning att framtida Backlagsträffar hälsar alla Gastar som är i närheten välkomna.

Till sommaren planeras en dagsutflykt till Roslagens Sjöfartsmuseum i Älmsta den 8 juni. Backlagsförman Pelle Brandt tar emot anmälningar. Museibygnaderna på Kaplansbacken rymmer mycket om segelfartygstiden i Roslagen men även maskindrivna fartyg kan vara av intresse att studera.

Kontakterna med ”våra” uteseglare, *Gunilla*, *Älva* och *Falken* är goda. De förstnämnda seglar sin årliga rutt medan *Falken* seglar mellan Kanarieöarna, nordafrikanska kusten och Madeira med Marinens kadetter och civila sjömansskoleelever. Vinterexpeditionen avslutas på Öckerö den 3 juni.

Det finns många som seglat i våra seglande skolskepp som inte mönstrat i Besättningen Rydbergsgastarna. Gastar, se Er omkring i vänkretsen och Ni hittar säkert de som är behöriga att ansöka om mönstring. Eller ta med personen som gäst till ett Backlag.

Låt minnena av segelfartygen hållas vid liv – slut upp till Backlagsträffarna!

Sten Gattberg

KALENDARIUM

Manusstopp nästa Skeppsorder	27 mars
Backlag ostkusten	16 februari
Backlag ostkusten	30 mars

NY HEMSIDA, NY EPOST

En ny hemsida är under uppbyggnad. Adressen kommer att bli **www.rydbergsgastarna.se**.

Vi har också en ny e-postadress:

info@rydbergsgastarna.se och den gamla e-postadressen kommer successivt att fasas ut.

MUSEIBESÖK

Måndagen den 8 juni 2015 planeras ett besök på Roslagens Sjöfartsmuseum i Älmsta. Intresseanmälan till Pelle Brandt (se sista sidan för adress och telefon) senast 1 maj. Ange om du har egen bil eller önskar bussresa. Se www.sjofartsmuseet.se/

Falken i Östersjön, maj 2014 (foto HMS Falken)

EN MAURITIUS-ORKAN DEN 17 FEBRUARI 1928

Fyrmastade barken *Beatrice* på resa Port Lincoln S.A. – Falmouth F.O.

*Manuskriptet, som ställts till Skeppsraders förfogande av Peter Baeling, är troligen ej tidigare publicerat i sin helhet, men delar av innehållet har använts av Jan Davidsson i dennes bok om *Beatrice*.*

*Det beskriver en episod under resan, som var en kappsegling med Herzogin Cecilie. HC gick runt Kap Horn, medan *Beatrice* efter skeppsråd beslöt att gå västerut, runt Goda Hoppssudden.*

Befälhavare var Harald Bruce och 1:e styrman David Ohlson. Sam Svensson var då andre styrman.

Redaktören har dristat sig till att kommentera vissa utsagor samt att göra en skiss med orkanens uppskattade bana.

Måndag 13 febr.

Dygnen började med laber OSO passad. Ren luft med stackmoln. Styrde rv Väst med alla segel på. Distans på hundvakten = 21'; bar. kl 4 fm = 766,1. (Distans till kl 8 fm = 25'; bar. 767,1. Distans till kl 12 middag = 23'; bar. = 767,0; $\varphi_0 = S26^\circ 47'$; $l_0 = O91^\circ 23'$; Gen.kurs = $N87,5^\circ V$; Gen. dist. = 150') Distans enligt logg under föregående dygn = 145'. Temperatur luft +25°; vattnet 22°. På em friskare SO t O passad, vackert väder, stackmoln (Distans till kl 4 = 29', bar. 766,3) Ovanligt god sikt. (Distans till kl 8 = 37'; bar. = 767,2.) Stjärnorna ha ett egendomligt sken. De syntes så stora och tycktes sitta just över masttopparna. Dist. till kl. 12 midnatt = 39'. Bar. = 767,3 (som synes har barometern gått ned litet på morgonen och på eftermiddagen = stadig passadgång)

Tisdag 14 febr.

Moderat OSO passad. Styrde rv. Väst med alla segel satta. Ren fin luft med stackmoln. Distans till kl 4 fm = 37'; bar. 767,1. Kl 1 fm månen i sista kvarteret. I dagningen drog sig vinden till O t S.

Ändrade kursen kl 7 fm till rv $N62^\circ V$ och tog vinden på stb låring för att det skulle draga överallt. Frisk stadig passad, ren luft, klart med stackmoln. Distans till kl 8 = 35'; bar. 768,0. Klart med stackmoln under fm. Distans till kl 12 = 37'; bar. 767,4; $\varphi_0 = S26^\circ 40'$; $l_0 = O87^\circ 38'$; $N88^\circ V$; 201'. Dist. enligt loggen = 214'. Temperatur luft 25°; vattnet 23°. På em frisk O t S bris med spridda stackmoln och enstaka små regnbyar med fint regn. Distans till kl 4 = 37'; bar. = 766,3. Styrde rv. $N62^\circ V$ med vinden på stb låring. Alla segel satta. Sjön moderat. Distans till kl 8 = 37'; bar. = 767,1. Mot midnatt drog sig vinden ostlig. Höll av något. Distans till kl 12 = 38'; bar. = 767,1.

Onsdag 15 febr.

Stadig ostlig bris. Lätt stratusslöja och trasiga sönderrivna moln. Distans till kl 4 = 35'; bar. = 766,0. Enstaka svaga regnskurar med fint regn. Mulet. Frisk ostlig bris. Distans till kl 8 = 33'; bar. 765,2. Svag stratusslöja, ej vidare god sikt. Distans till kl 12 = 37'; bar. 756,2 (*felskrivet, torde vara 765,2. Red.*) $\varphi_0 = S 25^\circ 16'$; $l_0 = O 84^\circ 2'$; $N 66^\circ V$, 212'; distans enligt loggen 217', luft= ; vatten = . På em drog sig vinden på O t N med måttlig bris. Ovanligt sjöstill. Passade på och satte an storriggen, som var ganska slack. Styrde rv. $N73^\circ V$.

Onsdag 15 febr. em.

Distans till kl. 4 = 33'; bar. = 764,1. Tunn stratusslöja bakom spridda trasiga moln. Ej riktigt vackert väder. Tog vinden på bb låring kl 4⁴⁵ och styrde rv. $S69^\circ V$ till kl 7 då vi styrde tillbaka till $N79^\circ V$ med vinden på stb låring. Ovanlig riktning på passaden. Distans till kl 8 = 31', barometern gick med tvekan upp en tiondel från kl 4 till 764,2 kl 8. Frisk bris. Styrde $N79^\circ V$ med alla segel på. Mot midnatt drog sig vinden tillbaka till ost och avtog något. Distans till kl 12 = 33' barometern 763,5.

Torsdag 16 febr.

Måttlig ostlig bris med spridda skyar. Vacker, ren luft ett tag på efternatten och morgonen. Distans till kl 4 = 31'; bar. = 762,2. Styrde rv. $N78^\circ V$ med alla segel satta. Distans till kl 8 = 29'; bar. 762,7. Halvklart med tämlig god sikt och dyster luft. Något mindre vind på fm. Det är säkert dåligt väder någonstans förut åt NV – VNV. Antagligen en Mauritiusorkan som går åt VSV på långt avstånd, kanske en 400-500 mil förut. Vi tycks segla något fortare än den går och har säkert haft kännning av den ett par dagar. Distans till kl 12 = 28'; bar. = 762,0; $\varphi_0 = S24^\circ 50'$; $l_0 = O80^\circ 52'$; $N81,5^\circ V$; 174'; distans enligt loggen 185'. På em drog sig vinden åt O t N, men höll sig stadig i styrka. Mulen och dyster himmel med hotande luft. Fint duggreghela eftermiddagen. Distans till kl 4 = 28'; bar. = 760,4. Styrde $N86^\circ V$ rv. med alla segel på. Varmt och kvافت, ”klibbig” luft. Distans till kl 8 = 26'; bar. = 761,0. Barometern har ännu litet av passadgången i sig. Mot midnattstid slutade regnet och det klarnade upp

något, med något friskare vind. Distans till kl 12 = 30'; bar. = 760,3.

Fredagen den 17 februari.

Dyster och mulen himmel. Ihållande fint duggregn fram mot morgonen. Styrde rv N86°V med vinden måttlig O t N. Alla segel satta. Distans till kl 4 = 30'; bar. = 759,0. Vinden skruvade sig till ONO vid omkr. 6.³⁰ fm och ökade sakta i styrka. Tätt regn hela morgonen. Hotande, dyster luft, barometern fallande. Absolut inget tvivel längre om att det är en orkan för om oss. Gjorde fast gaffeltoppseglet, storbramstäng, kryssbramstäng, mesanstängstageseglet, yttre klyvaren, kryssstäng, storstäng och mesanen på dagvakten. Tilltagande vind och sjö. Beslöt ligga bidevind kl. 8 fm.

Vinden ökade i styrka med plötsliga vindpustar. Distans till kl 8 = 45'; N86°V bar. = 757,9. (Slut med passadgången) Tjock kvav luft, disigt och hotande. Gigade alla sex bramseglen, begin och storseglet och lade bidevind för babords halsar SO vart hän i vaktskiftet (omkring 8.30), dist. 45' räknat till hivningen. Ohlson talade en mängd lärda ord som vanligt om "trajektorians bana" o.s.v. och ville lägga bi för styrbords halsar. Själv ville jag ha fortsatt och länsat SV vart hän med vinden på babords låring.

(Barometern är fortfarande fallande och att i detta läge lägga bi för styrbords halsar hade inneburit att man närmat sig stormcentrum. Att länsa sydvästsvart hade varit en god idé om orkanbanan hade följt ett typiskt mönster, men som det hela utvecklade sig var nog kapten Bruces beslut att lägga bidevind för babords halsar ett klokt sådant. Red.)

Ett fel var det att ligga bidevind innan seglen voro fastgjorda, men vi ville ej fortsätta hän mot centret längre än nödvändigt, och seglen hängde helt stilla i sina gårdingar. För att kunna brassa upp måste gårdingarna vara litet slacka, och när skutan kommit till vinden fingo vi flera hårda vindkast, innan vi hunno göra fast seglen, och bramseglen slogo nog så stygt. Båda storbramseglen, som voro gamla dåliga passadsegel, slogo helt sönder. Skutan kom till vinden med god fart men vaskade inget. Vinden ökade hastigt med hårda plötsliga vindstötter. När vi voro färdiga förut och höllo på att trimma brassarna akterut sprang plötsligt undra liket på focken just innanför spleisen i styrbords skotklam, och seglet remnade rätt upp till revbandet. Det blåste nog så hårt, men var ej väder för att ett fockelik skulle springa. Focken var god, det måste ha varit något fel på liket. Alle man flögo fram och föllo på gårdingar och gigtåg. Halade hårt och kraftigt i styrbordsgårdingar för att få kvar så mycket som möjligt av styrbords halva av seglet. Seglet slog hårt och vattnet stod som en dusch över backen. Vid ett extra kraftigt slag slet gårdingsblocken, som sitta uppe i märsen, loss hela märstrandens om styrbord så att en 4 fot lång järnbåge hang och slang däruppe, men vi fingo dock focken gårdad.

Stroppen till fallblocket på inre klyvaren sprang även, så fallet hängde sig över märsrån, och seglet kasade ned ett stycke på staget, men gick ej sönder. Alla bramsegel och alla undersegel gjordes fast och frivakten skickades in 9²⁰ fm. Mullen, dyster luft med glest regn och dålig sikt. Vädret tycktes ej bli sämre under fm. Vi stodo på rv. S38°O för sex märssegl, inre klyvarn, förstäng och mesanstageseglet. Distans till kl. 12 = 18' (från 8²⁰ omkr.) bar. 757,3. φ_r S 25° 5'; l_r = O 78° 18'; S 84°V; 139'; dist. enl. loggen 177'. Luft= ; vatten= .
(De angivna kurserna och distanserna stämmer ej överens med det uppgivna räknade middagsläget. Jämförelse med författarens dagbok ger inga ytterligare upplysningar som kan bringa klarhet i diskrepansen. Red.)

Vi stodo på SO-vart för babords halsar hela dagen. Vädret blev sakta sämre under eftermiddagen. Vinden höll sin riktning ONO-NO t O med hårda, plötsliga, ojämna byar. Ett glest regn föll. Mullen, dyster himmel, hotande luft och dålig sikt. Hög, brytande sjö, mycket oregelbunden. (kl 2 em. bar. = 756,3; kl 3 em = 755,7. Distans till kl 4 = 15' i rv. S42°O; bar. =756,0) Vädret allt sämre. Tjock, dyster och hotande luft med tätt fint regn. Byig storm från NO t O. Hög brytande stormsjö från alla håll. Överspolning. Kl. 6 bar. = 754,5.

Vid 6-tiden på kvällen klarnade det plötsligt i NV, och det såg ut som om vinden skulle komma därifrån. Vinden höll emellertid sin riktning men ökade i styrka och vi gjorde fast alla tre övre märsseglen före kl 7 em. Barometern var då 753,9 *(Detta är miniminoteringen, men det kunde de ju inte veta då. Red.)* och stod sedan och gick upp och ned några tiondelar allt efter som byarna passerade. Det blåste nu full storm från ONO med mycket hårda byar. Vi voro tydligen mitt i orkanens bana. Den hade säkert passerat vertex och gick SO-vart. Distans till kl. 8 = 13' i RV S34°O; Bar. 755,5.

(Den stigande barometern visar att Beatrice var på baksidan av ögat och de borde då haft sydliga vindar om orkanen passerat vertex och gick SO-vart. Som framgår av skissen var det bara ett lokalt vertex och orkanen hade helt ändrat kurs. Red.)

Sjön växte mer och mer och var mycket hög och oregelbunden och fartyget tog en mängd vatten på däck. Hård storm med mycket svåra byar. Kl 9³⁰ em sprang skacklen i skothornet till styrbords storundra märsskot. Seglet slog naturligtvis sönder, dock ej så mycket, innan det kunde göras fast. Strax därefter, kl. 10⁰⁰, sprang skotet till mesanstageseglet och traserna halades ned. Vädret blev allt sämre och sämre. Det blåste mycket hård storm med förfärliga byar. Det var tydligt vi voro mitt i tracket. Kl 10¹⁵ em hölls av och vi länsade VSV (rv. S58°V) med vinden på babords låring. Våldsamt sjö och överspolning. Skutan gjorde 12 knop under förstäng & för- och kryssundra märssegl. Kl 12 var barometern 755,7. Distans 8-10¹⁵ = 7'; distans från kl 10¹⁵ = 20'.

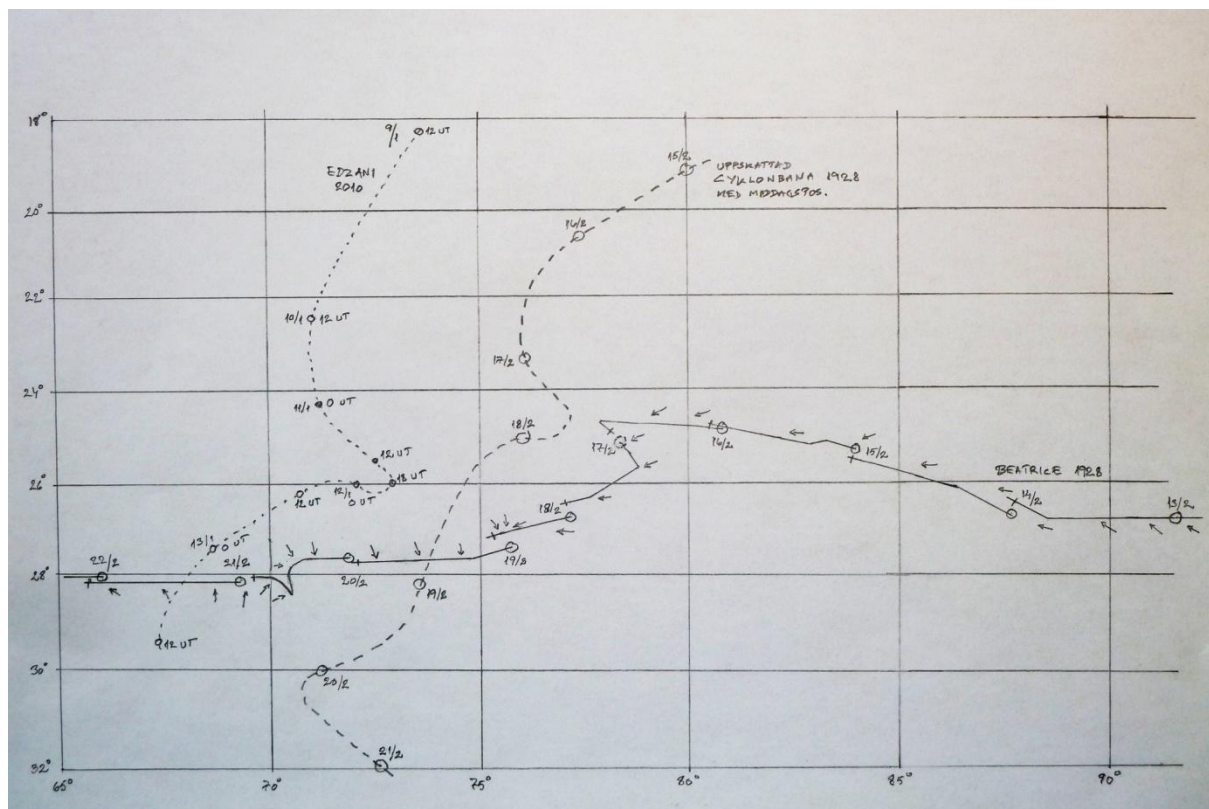
Lördag den 18 februari.

Fram på hundvakten började vinden märkbart att avtaga. Sjön blev även bättre, fastän hon ännu höll däckat vått. Distans på hundvakten = 32'; bar. = 755,2. Det blåste då bara hård kuling och vinden avtog mer och mer. Strax efter 4 sattes FÖM, I Kl. (inre klyvare) och storstänget. Satte sedan ned focken sviktad med den trasiga nocken fast. Sedan på morgonen slogs SUM seglet ifrån och vi bände SUM nr I och satte det. Satte även FUB och begin till kl 8. Vinden hade avtagit hela morgonen och sjön gått ned, fastän det ännu gick hög O-lig dyning och skutan slingrade styggt. Vinden måttlig, ostlig. Uppklarade luft, tjock mörk molnbank åt O och SO. Distans kl 8 = 20'; bar 756,2. Under fm. sattes stor- och kryssmärsseglen, båda kryssbramseglen och yttre klyvaren, mesan och gaffeltoppseglet samt alla bramstängen. Slog ifrån båda storbramseglen och bände SUB nr I. Satte trasorna av mesanstagseglet för tork. Vinden höll sig laber och ostadig från ost. Hög korssjö, slingring och något överspol-

ning. Klart med solrök och något dis. Tjock, mörk molnbank hängde kvar i SO. Distans till kl. 12 = 27' rv. S 77° V; bar. = 756,5; $\phi_0 = S26^{\circ} 43'$; $l_0 = O77^{\circ} 13'$.

Gen.kurs = S 31°V; Gen.dist. 114'; dist. enl. loggen = 134'; luft = ; vatten = ;

På em klart med stackmoln, solrök och dis. Bände SÖB Nr I. Slog ifrån mesanstagseglet och focken, som även varit helt loss till tork, och bände fock Nr I och Mstagssegel Nr II. Hög SO sjö, svår slingring. Laber O-lig bris, ej vidare god sikt. Distans till kl 4 = 20' i S77°V; bar. 756,2. Mot kvällen mojnade det mer och mer så att underseglen måste gigas och stagsglen halas ned. Distans till kl. 8 = 12'; bar. 757,8. Laber O t S bris; klart. Hög SO dyning, hård slingring. Distans till midnatt = 12'; bar. = 758,2. Laber ONO bris, klart.

Klart väder med ren luft hela eftermiddagen, enstaka spridda skyar. Molnbanken hänger kvar i SO fastän lägre på horisonten. Distans till kl. 4 = 26'; bar. 760,0. SO-dyningen går ännu. Ren luft med god sikt. Distans till kl. 8 = 30'; bar. 761,2. Frisk N-lig bris till natten. Klart. Distans till kl. 12 = 36' i rv S89°V; bar. 761,2. Skutan bidevind för stb halsar. Kornblixtar i S& V på kvällen.

Måndag 20 febr.

Fortfarande oregelbundet väder. På hundvakten spridda skyar och frisk N-lig bris. En molnbank med täta blixtar kommer upp i SV och S. Regnbyar i slutet av vakten. Distans till kl. 4 = 40'; bar. = 760,1. På dagvakten ostadigt väder, täta blixtar i SV och enstaka hårda regnbyar från NNV. Gjorde fast bramseglen kl 4³⁰. Frisk ojämn bris. Distans till kl. 8 = 35'; bar. = 760,8. På fm. oregelbunden frisk N-NV bris med spridda regnskurar. Distans till kl 12 = 38'; bar. = 759,8. Skutan bidevind för styrbords halsar. $\varphi_o = S27^\circ 39'$ $l_o = O71^\circ 54'$; S85,5° V; 207'; dist. enl. logg 205'. Vinden avtog något på em., men var mycket ojämn. Delvis klart med spridda regnskurar och stackmoln. Distans till kl. 4 = 26'; bar. = 759,0. Klart med ren luft efter kl 4. Vinden jämn från NNV. Skutan bidevind för styrbords halsar Distans till kl. 8 24'; bar. = 760,2. Enstaka regnskurar under natten, i övrigt vackert. Variabel vind från N-NV. Distans till kl. 12 = 27'. Bar 760,8

Tisdag 21 febr.

Vinden drog sig under hundvakten över väst till VSV. Vände undan vinden kl 2³⁰ fm till bb halsar

NNV hän. Vackert väder med enstaka svaga regnskurar, sjön moderat. Distans till kl 4 = 17' före vändning & 5' efter vändningen. Ren luft med spridda skyar på dagvakten. Satte bramstageseglen. Laber SV t V bris. Distans till kl. 8 = 25'; bar. = 761,9. På fm. drog sig vinden till SSV och ökande något. Klart med vackert väder och god sikt. Distans till kl 12= 28'; bar. = 762,1. $\varphi_o = S 28^\circ 6'$; $l_o = O 69^\circ 43'$; S77°V; 119' ; distans enl. loggen = 152'.

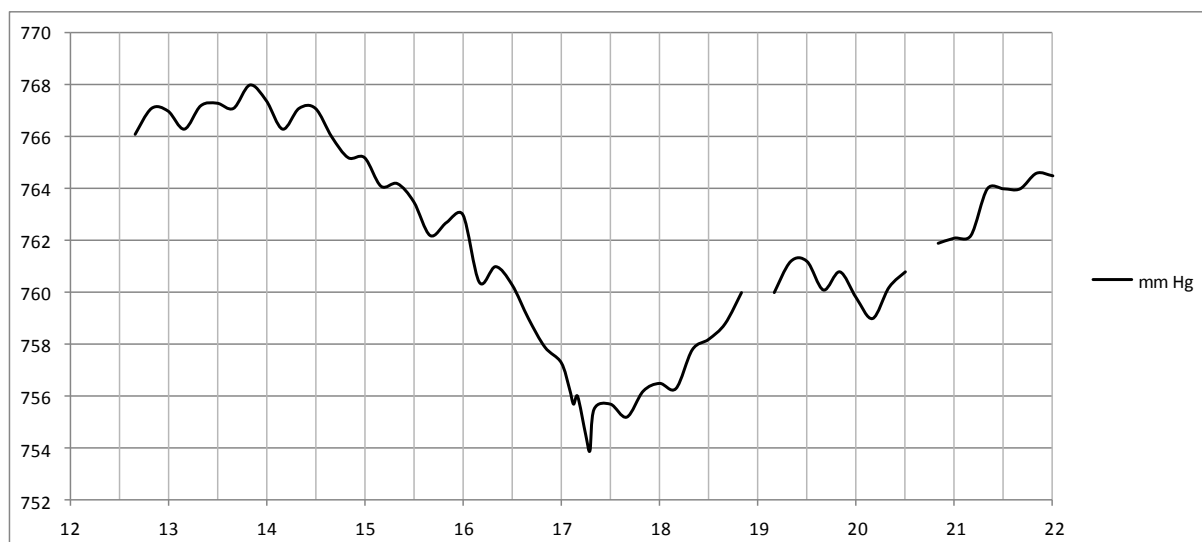
Vackert väder på eftermiddagen, klart med passadmoln och god sikt. Vinden frisk S-lig. Sjön moderat. Distans till kl 4= 39' i rv Väst; bar. = 762,2. Vinden drog sig på SSO, frisk och stadig. Distans till kl. 8 = 43' bar = 764,0. Stadig SO bris, klart och vackert. Distans till midnatt = 38' bar. = 764,0. Alla segel satta.

Onsdag 22 febr.

Stadig SO-passad, klart och vackert. Distans till kl. 4 = 30'; bar. = 764,0. I dagningen OSO laber passad, klart och vackert. Halade ned stageseglen. Distans till kl. 8 = 25'; bar. = 764,6. På fm. laber OSO, klart och vackert. Distans till 12 = 20'; bar. 764,5; $\varphi_o = S 28^\circ 2'$; $l_o = O66^\circ 4'$ N89°V; 193'; distans enligt loggen 195'. På em klart och vackert. Vinden laber OSO – Ost – ONO passad. Barometern stadig passadgång. Regelbundet fint väder.

Utdraget ur fartygets journal och ur minnet 1 à 2 dagar efter det händelserna inträffade.

Sam Svensson

Barometernoteringar ombord Beatrice februari 1928. Datuangivelserna markerar borgerlig middag

DAGBOG FRA GEORG STAGE

Dagbog, togt uge 6

Som rosinen i pølseenden vil 6. Bakke nu fortælle vores dagbogslæsere om den hidtil mest spændende uge i *George Stages* historie.

Mandag d. 20-05-13 - Vinkedag 2.0

Gilleleje har forstand på gode landlovsfaciliteter. Der blev handlet skabsproviant til samtlige numre i 1. og 2. skifte, mens vi i 3. skifte blev og gjorde rent. Da skibet skinnede igen efter den forrige dags besøg, blev gangvejen atter åbnet for Gillelejes befolkning, som vi må sige, har en god smag for attraktioner. Over gangvejen passerede 661 Gillelejere mellem kl 0900 og 1100. Antallet af spørgsmål omkring vores sovefaciliteter var tilsvarende. Efter middagen blev trosserne smidt og de 661 besøgende havde alle inviteret deres venner og familie til at medvirke i endnu en brillerende vinkende afsked 2.0. Denne gang med en afskedssalut af et overvintret kanonslag. Vores opmærksomhed blev hurtigt trukket fra de skønne piger på Gilleleje-havn til den tidligt igangværende brandrulle, der foretages efter hvert havnebesøg fremover. Ellers foregik dagen mod vinden, for motor, til ærgrelse for alle ombord. Samtidig var glæden stor, da vi for første gang i togtet var så langt fra land, at det var ude af syne. Den første nattevagt til søs blev meget stille, da der hverken var sejl eller andet end Anholdt vindmøllepark at se.

Tirsdag d. 21-05-13 – To mænd og en cykel

Formiddagen forløb med ankomst til Frederikshavn flådestation med en knapt så brillerende modtagelse, som vi ellers havde vænnet os til. To mænd og én cykel fra naboliggeren, Skoleskibet *Danmark*, tog pænt i mod os og vores trosser. Aftenen forløb raskt med volleyball på flådestationens sportsbane for både besætning og elever, det var skægt at være sammen i andre omgivelser. Vi er begyndt at kende hinanden utroligt godt, på godt og ondt. Vi føler os mere og mere hjemme på banjerne, hvilket til tider resulterer i små diskussioner.

Onsdag d. 22-05-13 – Skum---intro m.m.

Mens 1., 2. og 3. bakke havde eksamen i tegningslæsning ombord på skibet, smuttede 4., 5. og den

fedeste bakke på brandskole lidt nord for den store havneby. I det triste regnvejr var vi til at starte med positive over at skulle sidde inde og høre om brandteori. Vi skulle dog hurtigt ud og lege med ild og regnen røg ud af fokus, da vi blev iført orange teletubbie-dragter og så den dødbringende og farlige ILD! Efter den sidste tændstik var strøget var vi alle sorte af sod og glædede os til et bad. Vi blev positivt overraskede af brandskolens bedefaciliteter, da deres tryk varede uendeligt. Da vi kom tilbage til skibet regnede det stadig, og vi fik lov til at nyde landloven i vores smukke orange regntøjssæt. Der ved blev orange det nye sort i Frederikshavn. Der blev købt fiskestænger og andet grej, før fælles aftenskaftning på restaurant 2-takts - efter hovmestrens anbefaling. Aftenen slutter dramatisk med et 112 opkald, da vi ser en lettere påvirket dame falde om foran det lokale bodega.

Torsdag d. 23-05-13 – Eksamensdag

Lige fra morgenstunden fik vi overstået den første eksamen på *Georg Stage*, nemlig tegningslæsning. Efter en veloverstået skriftlig eksamen fyldt med tegneri og andet sjov, tog vi over og besøgte det famøse orlogsskib/dræbermaskinen *Absalon*. Det skal siges at der er forskel på forhold ombord på forskellige skibe (de har mere end tre tryk i badet). Desuden fik vi lov til at låne deres vaskerum og der blev fyret vasketøj gennem de centrifugerende maskiner, mens der ombord på *Georg* blev udført vedligeholdelse af de flittige elever. Det første af to nye medlemmer der skulle med inden afgang ankom, blev saltet og hængt op i fortoppen, hvor fra vi kan glæde os til saltede bøffer. Aftenen forløb igen med volleyball og humøret var højt, selv ved den ellers langsommelige landgangsvagt.

Fredag d. 24-05-13 - Shetland here we come!

Vi lagde ud med et besøg ombord på vores kollega-skib, Skoleskibet *Danmark*. Besøget gjorde det klart for mange af os, hvor forskellige to ellers umiddelbart ens skibe kan være. Forholdet mellem *Georg Stage* og Skoleskibet *Danmark* er som forholdet mellem danskere og svenskere. Lige op over afgang fik vi vores sidste passager – vores 1.hjælpsdame – samt en hel del proviant (der primært bestod af slik til den nyåbnede slob-kiosk) ombord. Så smed vi trosserne og vores tur over Nordsøen begyndte for real. Vi var dog ikke nået langt fra havnen før bjærgningsalarmerne lød og vi skulle afprøve bjærgningsproceduren i vores nye flotte redningsdragter. Luksus.

Lørdag d. 24-05-13 - Rendestensbesøg 1.0

Der var undervisning i førstehjælp med den nyankommende underviser i førstehjælp. En standhaftig dame, der kunne stå med en tuds i den ene hånd og en pøs (spand på skibsk.) i den anden. Undervisning og søsyge er en hård og sej kombination. En god oplevelse at få *Georg* på Nordsøen for de fleste,

men der blev dog bestilt et voksende antal billetter til rendestenen.

Søndag d. 25-05-13 - Rendestensbesøg 2.0

Der var purring (vækning på skibsk) for 3. skifte kl. 0000 – den sædvanlige nattevagt skulle til at begynde. Troede vi. I stedet står vi op til den hidtil vildeste forestilling med 2/3 af 3. skifte på knæ i rendestenen. Det kan vist godt påstås, at *Georg Stage* opholdet blev kraftigt revurderet lige i det øjeblik. Vi havde dog seks stærke, der klatrede til tops og bjærgede sejl og fik delt nattens varme grød ud oppe fra brammen. Heldigvis overlevede vi jo alle nattevagten med lidt stiv kuling og kom til køjs igen – med eller uden pøs. Næste morgen havde vi det ikke bedre. De søsyge sad side om side og kunne holde om hinanden mens de ofrede deres egen føde til havguden Neptun, som fuglen der fodrer sine unger. Der var ikke meget optimisme at spore på denne dag, lidt syd for Norges kyster. Det bedste var at alle sad i samme båd. Det skal dog tilføjes at vi er kommet ud på den anden side stærkere end nogensinde, men savner stadig vores mødre.

Slut

Dagbog, uge 7

Nordsøen fra Frederikshavn til Lerwick, 27/5-13

Fra Frederikshavn indtil vi sejler fra Shetlandsøerne har første skifte (2. Bakke og os) 4-8-vagten. Det vil sige, at vi bliver vækket kl. 4 og skal være på vagt på dækket til kl. 8 om morgenen. Herefter har vi fri til kl. 10, hvor undervisningen starter. Kl. 15 overtager vi igen vagten fra tredje skifte, og den har vi så til vi går til køjs kl. 20. Vi har en 5-timers vagt i dagtimerne fordi det skal passe med varigheden af vores lektioner. De forskellige vagter indeholder forskellige pligter. På 4-8-vagten skal man om morgnen fx gøre rent om læ, gøre rent på dæk og rigge HU-tele til. Og selvfølgelig være musestille imens! HU står for Håndværksmæssig Uddannelse, som er et fag, vi har på alle dagvagter. Nogle elever er fysiske vagter (udkig, rorgænger osv.), andre har undervisning i Praktisk Sømandsskab med Helle, og de sidste har HU, hvor man øver sin snilde i at arbejde med metal. Inden togtet er slut skal de forskellige hold i hver fremstille en pedal-ol-oplukker (jaja, kan I se det for jer?) og en mobil fiskeryge-ovn. Nogle syntes det er sjovt, mens resten ikke er lige begejstret, men heldigvis har vi været på file-kursus hos File-Kaj, så derfra har vi masser af teknikker og citater til at holde humøret højt. I dag går halvdelen af eleverne rundt som zombier ovenpå weekendens strabadser. Nordsøen kan være tung at danse med, når man er helt grøn til søs (... og lynhurtigt bliver det i hovedet!). Selv et par af de mest erfarne elever, der har sejlet meget før *Georg Stage*, måtte ofre lidt til Neptuns dyb i løbet af søndag og natten til mandag. Nu er det mandag, solen skinner og alting ser lidt mere roligt ud. Rundt omkring på kistebænkene og på dækket

ligger stadig blege, afkræftede undskyldninger for elever, men langt de fleste er ovenpå igen og humøret vender også langsomt tilbage. Helle hælder ”zombie-vand” på de, der er allermest hvide i hovederne, så farven er lige så stille ved at vende tilbage. Vi ved ikke helt, hvad der er for noget, men det smager fælt og virker, og så er alt vel, som det skal være. Men bare fordi halvdelen af eleverne er syge, holder skibet jo ikke op med at sejle af den grund. Og faktisk er søsyge slet ikke en sygdom, det er bare en tilstand. Det har besætningen været rigtig flinke til at fortælle os, når vi har været allermest ynkeligt og har følt, at det nærmere var spring-skødet til mesanen, der holdt os oppe, frem for os, der var ved at hale sejlet ud. Søvagterne kører altså som planlagt, og vi vænner os lige så stille til skibets bevægelser, den anderledes døgnrytme og at huske at holde fast, så vi ikke skvatter på dækket. Der kommer mere i morgen – nu er vi fuldstændigt færdige og ser frem til at gå til køjs lige om et øjeblik. Det er én af de gode ting ved 04-08-vagten – vi må gå i seng kl. 20 og kan sove helt til kl. 4, hvor solen står op. Godnat fra en træ 1. bakke!

P.S. Vi har været i bad! Juhu! På grund af vores udskældte kvartermester blev vi sprunget over, så det var fem dage siden sidst. Der er ikke noget som to minutter under en svømmehalsbruser, der kan løfte humøret!

Stadig på vej fra Frederikshavn til Lerwick, 28/5-13

I morges blev vi hviskende purret af 3. skifte, der med slet skjult glæde kunne fortælle, at vi havde fået gæster. Ude ved bovsprydets svømmede fire glade delfiner. Vi var hurtigt i tøj, og den var god nok. I det spæde morgenlys, og med 13 boreplatforme som sælsomme påmindelser om, at vi slet ikke er så langt væk fra civilisation, som vi lige tror, dansede delfinerne for os. De førte an i tre timer med hop, spring og lege, og når havregrøden næsten er færdig, og solen står op, som den plejer, kan man ikke andet end at blive glad. Delfinerne synes åbenbart det er fantastisk sjovt at svømme i bobølgen på et skib. De sprang, svømmede foran, stoppede op og ventede på os, drejede rundt om hinanden og syntes i det hele taget at have fuldstændigt styr på, hvad der foregik. Det var enormt fascinerende at følge med i, og selvom kvartermestrene har drillet os hele dagen med at klappe i hænderne og udbyde: ”Neeej! Dællefiiiiier!” med deres allerbedste, improviserede smapige-stemmer, har det været en stor oplevelse for mange af os. Derefter gik vinden ovre i sydøst, så vi braste til styrbord halse og for af sted med 7 knob direkte mod Shetlandsøerne med den opgående sol i ryggen. Op af dagen gik vinden lidt mere sydover og vi sejlede for første gang på togtet med vinden ret agter, stadig med god fart ramte vi om aftenen ind i et overvældende naturfænomen. Som et sjovt sammenfald blev vi på blot et øjeblik var pludselig indhyllet ind i en tæt tåge i det øjeblik vi krydsede Greenwich

meridianen og kom over på den vestlige halvkugle. Vi kunne knap se en skibslænge foran os og, især udkiggen var rund på gulvet. Da tågen var tykkest kunne han ikke engang få øjenkontakt med styrmanden (som han skal råbe sine observationer til) på den anden ende af skibet. Det blev ved i en times tid, en kold men eventyrlig oplevelse. Nu vil vi slutte, der er snart vagtafløsning og vi skal sove.

For anker ud for Gulberwick, 29/5-13

För att ge er en riktig inblick i hur livet är i 1bakke har vi beslutat att dagens inlägg ska få bli av mig Matilda och på svenska. Vid det här laget är de flesta ombord så pass vana till att lyssna på svenska och vi som svenskar har blivit bättre och bättre på att anpassa vårt språk så språkbarriären har blivit mycket mindre än den var när resan startade. Detta betyder dock inte att den inte finns där och inte ställer till det för oss lite nu och då. Ett mycket fint exempel på detta var här om dagen när jag skulle avlösa August vid rodret och bad om en kurs, varpå han ser konstigt på mig, jag upprepar min önskan om en kurs och får då en kyss på kinden för det var det han trodde att jag sade. Så till dagen idag som för vår del började kl 04:00 med vakt. På ena sidan om fartyget kunde vi se Shetlandsöarna och på andra sidan kom strax en magnifik soluppgång. Detta gjorde morgonens städning och däcksskrubning mycket, mycket trevligare. Efter städning fick vi lära oss om hur ankaret fungerar då vi under vår vakt skulle ankra i en vik här på Shetland. Dagen fortsatte efter frukost (danska morgenmad) med att vår bakke fick sova en timme till innan dagens undervisning drog igång. Tänk vad ett gäng ungdomar kan glädja sig åt att få sova. Dagen fortsatte med en första hjälpen lektion vilket kan vara väldigt roligt (roligt=sjovt detta innebär att folk ombord aldrig riktigt vet vad jag menar då jag växlar mellan de olika betydelseerna i takt med att jag lär mig mer danska) om man leker med hjärt- och lungräddningsdockornas ansikten. Vårt skift är för övrigt väldigt duktiga på att göra de små tingen i vardagen mycket mycket roligare, exempelvis sjöngs det Grease när vi skulle packa samman kojerna i morse. Efter det som vi i Sverige skulle kalla lunch (danska frukost) hade vi skibsteknik, just nu känns det väldigt långt bort att vi ska kunna alla de fartygsdelarna och jag tror att de flesta tillbringade större delen av lektionen med att tråna efter värmen och solskenet på däck. Trots att vi legat för ankar hela dagen skulle vi ändå ha vakt från tre till åtta vilket när vi ligger för ankar innebär att vi haft två på fysisk vakt (utkik och radiovakt) medan resten antingen haft praktiskt sjömanskap med Helle på däck eller HU med Simon. Vi som trodde att vi hade lämnat kryssfiling på Holmen insåg rätt fort att den följt med oss ut i form av HU kursen. Nu efter middagen (aftensmad) njuter vi av kvällssolen på däck, gör läxor, syr i segelduk, läser en bok eller njuter av varandras sällskap.

Lerwick d. 30/5-13

Efter morgenskaftning lettede vi anker og sejlede de sidste få sømil til Lerwick i ægte skotsk tåge. De elever, der har meldt sig til differentieret navigation, havde undervisning, så det var "resten", der lagde til og forøjede. Lerwick er en flot by fra havnesiden – grå, massive stenbygninger med mærkværdige spir og tårne og navne som "Anderson's Department Store" og "John Leask and Son" med store bogstaver over udstillingsvinduerne. Byen er som taget ud af en britisk detektivserie på TV2 Charlie, så vi glæder os til at komme på landlov, så vi kan udforske den i morgen. I dag har første skifte nemlig vagt ombord, så mens andet og tredje skifte er draget på opdagelse, har vi haft HU, vasket skibet i oxalsyre og vedligeholdt til den helt store guldmedalje. Det var været skønt kun at være et enkelt skifte ombord, og vi har hygget os med kvartermestrene, chokoladekiks og en lille dykketur efter sugeslangen til nødbrandpumpen, der under et tjek pludselig blev levende og flygtede over bord. På mange måder er det slet ikke så skidt at have vagt ombord. Der er plads, tid og ro, og Carsten, vores kok-hovmester, forkæler altid det tilbageblivende skifte med lidt ekstra god mad. I dag var der fx æg og bacon til morgenmad og rødgrød med fløde til dessert efter aftensmad. Her til aften har nogen set film på projektor på forbanjen, mens andre har hygget med afleveringen i differentieret navigation. Nu kommer de andre tilbage fra landlov, så vi skal høre lidt om byen og ha' nogle gode fifs til i morgen, inden vi skal til køjs.

Lerwick, d. 31/5-13

Så har det været vores tur til at ha' landlov, og sikke en dag. Det er svært at forklare, præcis hvad vi har lavet, fordi vi ikke har fulgtes ad, men her er et par udpluk. Rasmus, Axel, Rikke og jeg, Stine, gik en dejlig tur langs kysten med klipper, måger og solskin og nød fraværet af generatorstøjen, der altid brummer ombord. Der var både tid til at daske rundt med hænderne i lommerne og til at smide sten i vandet. Herefter fandt vi et supermarked og købte åndssvage mængder af mad, som vi tog med ud på nogle klipper. Her holdt vi oste—fredag (fire forskellige cheddar, en gorgonzola og en peccorino med brød, laks, tomater, vindruer og rødvin) og kiggede på solbadende sæler den halve eftermiddag. Jeg, Carl Luis, fik lavet mine lektier (den flittige elev) og var på udflugt med mor Helle og far Joacim til den Shetlandske uldfabrik Jamieson's, der laver uld og striktrøjer i berømt kvalitet. En flot tur hvor han fik set landskabet og nogle af småbyerne. Fabrikken har til huse midt mellem fårefolde for enden af en vestlig tange, og er en forfalden industribygning med gamle, men velholdte, maskiner fra 80'erne. Her kan man gå rundt som man vil blandt de kørende tandhjul og arbejdende shetlændere, desværre bliver de ikke så høje på disse øer, så kun deres grimmeste trøje passede. Om aftenen var Matilda, Axel, August, Frederik, Carl Luis og

Siv fra 5. bakke ude og spise på en indisk restaurant. Det var et hyggeligt sted med god mad, taget i betragtning at øerne ikke selv kan producere andet end får og græstørv. Og selvfølgelig ville Axel have ”hottest on the menu”, en dybrød kyllingret det gjorde ham (og os andre der var dumme nok til at smage) røde i hovedet og varme i munden. Aftenen blev for de flestes vedkommende afsluttet på byens eneste værtshus med poolbord, hvor vi lige nåede et par spil og en øl, inden vi skulle være tilbage kl. 22. Det har været en dejlig, lang dag, så nu er vi trætte og vil gå til køjs.

Fra Lerwick til Færøerne, 1/6-13

Vi er i søen igen. Efter afgang fra Lerwick havde vi en meget autentisk brandøvelse med tre tilskadekomne elever, der var blevet sminket og instrueret af Herle, vores førstehjælpsinstruktør fra Røde Kors, der har været med siden Frederikshavn. August blev forskrækket af alarmhornet og faldt ned fra riggen, Stine blev ligeledes forskrækket og faldt ned af en lejder (trappe på skibsk), og Chanel, der faktisk var grunden til at det hele startede, åbnede døren til malerrummet, hvor nogle af kemikalierne så eksploderede ud i hovedet på hende. Alle blev reddet på bedste vis og lever videre i bedste velgående. Ellers er der vidst ikke så meget at fortælle. Vagten er drejet, så vi nu er på vagt fra 8-12 og fra 20-24. Vi havde ikke sejlet i mere end et par timer, før vinden lagde sig fuldstændigt. Vi var ellers blevet lovet vind fra sydøst, altså lige netop den vej, vi skulle, men den lod vente på sig. I stedet har vi det meste af dagen bare ligget stille i det kæmpestore dønninger, der kommer rullende fra Nordatlanten. Der var dog tid til en MOB-rulle, hvor vores mand-over-bord-båd blev sat i vandet. Det kom der en masse flotte billeder ud af. Da vi gik på vagt kl. 20 var det blæst op, dog stadig fra vest, og vi sneglede os af sted for bidevind mod en sydsydvest. Altså at vi sejlede med vinden ind skråt forfra og med kurs mod Irland. Selvom vinden var svag besluttede styrmanden at vi skulle stavvende (altså at man vender 90 grader på tværs af vindretningen). Vi fik med god timing lige akkurat presset skibet igennem og vi stødte nu mod nordvest for 3 knob. Stavvendinger har vi jo øvet tusind gange i Isefjorden, så selvom vindforholdene var dårlige, synes vi i hvert fald selv, at det gik rigtig godt. Vi har ikke så meget mere at sige. Fritiden går med at lave lektier, skrive breve og dagbog, sove lidt i hjørnerne og ellers hygge så meget som overhovedet muligt. Det er vidst heller ikke nogen hemmelighed, at der bliver spist en hel del slik ombord. I forvejen havde folk provianteret rigeligt i Frederikshavn, men for at det ikke skal være løgn har kabyssen en lille slopkiosk, der sælger kæmpe poser matador-mix, chokolade og tyrkisk peber til toldfrie priser.

Fra Lerwick til Færøerne, 2/6-13

En hel dag i søen, og vi kan stadig se Shetland, når vi kigger skråt agterud i styrbord side ... men sådan er det vel indimellem. Den sydlige vind som vejrudsigten havde lovet kom aldrig, og vi gik i stedet op langs øernes vestkyst. Det går langsomt, og vi er kun kommet få sømil vest siden i går – men det går fremad! På vagt øver vi os på kno til midtvejsprøverne, gør rent og fortæller røverhistorier. I Praktisk Sømandsskab har vi nu lært at øjesplejse, kortsplejse, bændsle, sy tacklinger og at udtynde og klæde vores splejsninger. Senere skal vi både splejse i wire og i trosse, men indtil videre er der for de fleste udfordringer nok i det almindelige, treslåede tovværk. Røverhistorierne kommer mest fra Simon, vores kvartermester, som er ”en rigtig sømand” ☺. Han har både guldring i øret, fuldskæg og store underarme, og han kan fortælle historier, så hele 1. skifte tier stille og lytter med. Her til aften har han vist os en masse billeder fra da han selv var elev, fra da han besøgte *Georg Stage* (1) i USA og fra hans tid på den store, norske fuldrigger *Statsraad Lemkuhl* (sådan tror vi i hvert fald, at det staves). Nu er dagen ved at være slut, og vi vil overdrage dagbogen til 2. bakke.

Kærlige hilsner fra 1. bakke, Mogens, Axel, August, Thea, Emma, Frederik, Rasmus, Poul, Matilda, Carl Luis og Stine

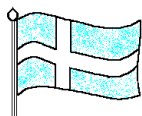

Morgenmad i Georg Stage. Rydbergsgasten Matilda Dagberg två från vänster.

Briggen Statsraad Erichsen. Sjösatt i december 1858 i Horten och seglade som övningsfartyg för norska marinen. 92 fot x 25 fot x 11 fot, deplacement 215 ton. Sålld 1901 till Østlandets Skoleskib som hade det till 1937 då det ersattes av Christian Radich. 1937 såldt till Porsgrunds Skoleskib, 1945 såldt privat, 1946 namnändrad Kjeøy och 1948 nedriggad och ombyggd till fraktfartyg med 200 hk motor och 225 ton dödvikt. Kondemnerad efter grundstötning 1962, mer än 100 år efter sjösättningen. Bordläggning och däck höjdes 1866, den stående hamp-riggen ersattes med wirerigg 1905, och troligen var det i samband med detta arbete som fartyget riggades med dubbla märssigel.

FLAGGAN I TOPP

Februari

27 Louis Wrede 60 O

Mars

1 Tom Sjöholm 75 S
 2 Lennart Kleberg 85 O
 21 Lars Bergqvist 60 O
 24 Per-Olov Moen 75 V
 26 Leif B.Ferngren 70 O
 27 Anders Lennvi 85 V

April

1 Roland Thimfors 80 S
 27 Michael Schollin 60 V

Maj

5 Karl-Olof Hammarkvist 70 O
 16 Edgar Nilsson 85 V
 27 Lars Brundin 70 V

Juni

3 Jan Horck 70 S
 16 Åke Olsson 70 O

ANMÄL ADRESSÄNDRING!

Glöm inte bort att meddela adressändring när Du flyttar. Besättningens postadress finner Du här intill.

E-POSTADRESSER

Med e-post kan vi minska portokostnaden och backlagsförmännens arbete med att skicka ut kallelser och andra meddelanden till Gastarna.

Anmäl/uppdatera därför Din e-postadress med ett mejl till info@rydbergsgastarna.se

Aktuella uppgifter om Befälet

Kapten	Sten Gattberg	08-20 33 28 sten@famgattberg.se
1:e Styrman	Bo Johansson	070-558 33 61 bobibobi@bredband.net
2:e Styrman	Lars Bergman	08-717 23 65 lars.h.bergman@gmail.com
3:e Styrman	Jaan Hansson	08-31 41 55 021138772@telia.com
Båtsman	Lennart Stenberg	08-704 92 54 stenbergs@comhem.se
Kock	Karel Papica	08-755 59 40 karel.papica@gmail.com
Matros	Lars U:son Lundberg	070-540 59 00 lars.lundberg@usonmarketing.eu
Lättmatros	Peter Ålund	073-539 3245 peter.alund1@gmail.com

Backlagsförmän:

Ostkusten	Pelle Brandt	08-753 09 18 pelle@pellebrandt.se
Sydskusten	Guy Rosvall	042-738 93 rosvallguy@gmail.com
Vestskusten	Ola Manhed	031-93 28 62 olacmanhed@hotmail.com

Besättningens adresser

Allmän postadress Teatergatan 3
111 48 Stockholm
 e-post info@rydbergsgastarna.se
 Hemsida www.rydbergsgastarna.se (på gång)
 Ekonomi, fakturor c/o Jaan Hansson
Karlbergsvägen 70 A
113 35 Stockholm

Aktuella priser i slabbkistan

Keps med brodyr	180:-
Snapsglas	90:-
Standert	160:-
Bordsflagga 18x18 cm	125:-
Blazermärke	100:-
Rydbergsknappen	100:-
Manschettknappar	125:-
Rydbergsslipsen specialpris	60:-
Slipshållare	60:-
Vykort fyrmastbarken	5:- /st
Vykort skonert med kuvert	10:- /st
Dekal, självhäftande (10 st för 90:-)	10:-
Boken "Sjöstycken"	250:-
Boken "Flying Clippers Loggbok"	200:-

Allt kan köpas vid Backlagsträffarna eller från kansliet. Beställning från kansliet sker genom att sätta in betalning på Besättningen Rydbergsgastarnas Plusgirokonto 5 50 66 -5 och skriva Din beställning på talongen. Till priset för beställda artiklar ska Du lägga 50:- för porto och emballage. Det går också bra att betala mot faktura.

Bårtäcke (blått) med Besättningens emblem finns för utlåning. Kontakta 1:e Styrman.